

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo

mesečno 25 Din

polletno 150 Din

celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesečno 40 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jug.

slaviji 120 Din, za

inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov

1 stoip, peti-vrsta

maloglasni po 150

in 2 D, večji oglaš

nad 45 mm višine

po Din 2-50, veliki

po 3 in 4 Din, v

uredniškem delu

vrstica po 10 Din

p Pri večjem q

naročilu popust

Izide ob 4 zjutraj

razen ponedeljka in

dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekovni
račun: Ljubljana šte. 10.630 in 10.349
za inserate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797Lep napredek
Mohorjeve družbe

Knjige Mohorjeve družbe se razpošiljajo že ves november. Sedaj je na vrsti lavantinska škofija. Iz Koledarja za l. 1930. povzemo, da je družba od lanskega leta napredovala za 2356 udov. Pri tem nas prav posebno veseli dejstvo, da je letos Mohorjeva družba prvič po prevratu napredovala prav povsod, kamor je bila doslej prodrla. (V pregledu udov na str. 126 izkazujejo sicer »razne države« 42 udov manj nego lani, toda opomba glede Nemčije in Francije na str. 124 nam kaže, da je to nazadovanje samo navidezno, ker Družba ni pravočasno dobila imen posameznikov, dočim je v resnici tudi v Nemčiji in Franciji napredovala za kakih 200 udov.) Napredovala je naša Koroška za 91 udov, lavantinska škofija za 989 udov, ljubljanska za 745, Amerika kar za 497 in celo Afrika za 15 udov. Število Mohorjanov v Zagrebu je porastlo za 23, kar je sicer malo, a vendar — napredek je tu in ž njim upanje po še večjem razmahu.

Katerega napredka Družbe smo pa pri tem najbolj veseli? Morebiti napredka v lavantinski škofiji, ki je število mohorjanov povečal okroglo kar za 1000? Zelo ljub nam je ta tisoč, Bog živi vse, ki so k njemu pripomogli! — a najljubši nam je napredek Družbe med tistimi Slovenci, ki jih ni doma... Z bridkostjo smo gledali lansko leto v Ameriko: na tisoče mohorjanov je včasih bivalo tam, lantski Koledar jih je izkazoval samo še 507. Letos se je število zopet dvignilo na dober tisoč. Naj bo tudi od naše strani izrečena prisrčna zahvala vsem prijateljem naše knjige tostran in onstran morja, ki se jim imamo zahvaliti za to poživitev zveze med Ameriko in domovino!

Mič manjše ni naše veselje nad tem, da se je zaustavilo nazadovanje števila mohorjanov na Koroškem. Ko smo pred letom dni z veseljem gotavljali splošen napredek Mohorjeve družbe, smo morali obenem priznati, da na Koroškem še vedno nazadujemo, sicer počasi, a neprestano leto za letom od leta 1925. Takrat smo zadnjikrat šteli na Koroškem nad 3000 mohorjanov. Leta 1926. smo padli na 2839, l. 1927. na 2735, l. 1928. na 2659 in lani na 2483. Ali bomo po tej poti padli tudi pod 2000, tudi pod — 1000...? Letos se je padanje ustavilo; celo porast članov moramo ugotoviti: 91 več jih je nego lani, tako da šteje letos krška škofija 2574 mohorjanov. Daleč smo sicer še od l. 1919., ko je štela krška škofija (takrat je bila še nekoliko obsežnejša) kar 7226 mohorjanov, a padanja je konec — upajmo, da trajno!

Koledarjev Kolednik, ki si nam letos tak lep zloledoval o raztresenih udih našega narodnega telesa, o bratih, ki so nam ne brez naše krivde izginili tamkaj v Ameriki, tamkaj v Vestfaliji..., le koleduj še in zbiraj okrog Družbe naš narod ter nas uči neprestano, da je naš narodni gmetni in duševni obstanek »odvisen od naše ljubezni, od našega dela in od našega poštenja«.

Kar se tiče posebej Mohorjeve družbe v Sloveniji, je objavil lantski Koledar nadvse zanimivo in poučno statistiko, kako je razširjena Mohorjeva družba v posameznih župnijah. Iz nje smo razvideli, da je bilo lani v Sloveniji včlanjenega 4.099 odst. vsega prebivalstva v Mohorjevi družbi, in sicer v ljubljanski škofiji 4.757%, v lavantinski pa 3.535 odstotkov. V vsej Sloveniji je prišel 1 mohorjan povprečno na vsakih 25 prebivalcev, in sicer v ljubljanski škofiji na 21, v lavantinski pa na 28. Kako je pa v tem oziru letos? Letošnji Koledar žal te statistike nima, čeprav bi jo po našem najtrajnejšem prepričanju moral imeti vsako leto. Pač pa je dobil tako statistiko naš list in jo objavlja na sedmi strani. Iz nje razvidijo bralci, da je letos 4.318% vsega prebivalstva v Sloveniji v Mohorjevi družbi, da pride torej 1 mohorjan že na 23 prebivalcev, in sicer v ljubljanski škofiji (4.961%) že na 20 prebivalcev, v lavantinski (3.767%) pa na 26.

Katera župnija je pa v kaki škofiji in v kaki dekaniji na prvem mestu, o tem poročamo na drugem mestu.

Prof. Jovanović — oproščen

Belgrad, 22. nov. AA. Danes o pol 12 je bila izrečena v državnem sodišču za štito držav razsodba v procesu proti dr. Dragoljubu Jovanoviću, profesorju vseučilišča v Belgradu. Sodišče je dognalo, da dr. Jovanović ni kriv za dejanja, zaradi katerih je bil obtožen, in ga je zato oprostil vsake kazni.

Sestanek jugoslovanskih katoliških in
pravoslavnih škofov

Audijence v dvoru — Razprave o konkordatu

Belgrad, 22. novembra. (Tel. »Slov.«) Jugoslovanski škofje so imeli danes dopoldne ob pol desetih razgovor s prosvetnim ministrom v odseku za verske šole. Ob pol 11 so bili v kmetijskem ministru, kjer so razpravljali o agrarni reformi.

Nato se je vršil skupen sestanek jugoslovanskih škofov s člani svetega sinoda. Na tem sestanku so bili vsi štirje jugoslov. škofje, dalje izmed pravoslavnih patriarh, črnogorski metropolit Dožić, bitoljski škof Cvijović, dalje škof iz Sremskih Karlovcev, dr. Lepić, ter mostarski pravoslavni škof. Reprezentanca pravoslavnega in katoliškega episkopata je razpravljala o cerkveno političnih vprašanjih, ki tangirajo tako eno, kakor tudi drugo veroizpoved.

Ob pol petih so se jugoslovanski katoliški škofje zglasili v predsedstvu vlade, potem

ko so imeli v belgrajski škofiji skupno konferenco. V predsedstvu vlade so razložili potrebe cerkve in poudarili stališče cerkve k vsemu trenutnemu zakonodajnemu delu vlade.

Ob šestih so bili škofje sprejeti v avdienco na dvoru. Po njihovi skupni avdienci je bil sprejet še posebno zagrebški nadškof dr. Bauer.

Jutri se bo vršila kratka konferenca na tukajšnji nuncijaturi, kjer se bo razpravljalo o vprašanju konkordata.

Belgrad, 22. novembra. (AA) Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih del general Peter Živković je sprejel danes ob 16.15 v svojem kabinetu zagrebškega nadškofa dr. Anteja Bauerja, ljubljanskega škofa dr. Bonaventuro Jegliča, splitskega škofa dr. Bonifačija in belgrajskega nadškofa dr. Rafaela Rodića. Obisk je trajal 45 minut.

Atentat na ekspresni vlak

Blizu bolgarske meje postavili bolgarski komitaši na progo štiri peklenke stroje — Dva sta eksplodirala, drugi bili pravočasno odkriti — Od prve eksplozije se iztiril tovorni vagon mednar. vlaka

Belgrad, 22. nov. AA. Agencija »Avala« je prejela na pristojnem mestu naslednje informacije: Dne 21. t. m. ob 11.40 je bil pri Caribrodu v bližini bolgarske meje poskušen atentat na mednarodni vlak, ki je krenil iz Pirota v Sofijo. Na železniško progo je bil postavljen peklenki stroj. Ko je lokomotiva privozila do peklenkega stroja, je le-ta eksplodirala. Lokomotiva in železniška proga sta bila nekoliko poškodovana, potniški vozovi pa so ostali nepoškodovani, a voz za prtljago je iztiril. Četiri proge, ki so bili v bližini, so opazili skupino 8—10 ljudi, bežečo proti bolgarski meji! Čuvarji so začeli streljanje, nakar so le-ti na umiku odgovorili s strelji iz pušk. Dvi so našli na tem mestu 16 izstrelkov pušk sistema Manlicher, s katerimi so oboroženi

bolgarski komitaši. Po tem atentatu so našli v bližini postavljeni peklenki stroj z 20 m netilne vrvice. Dvi ob 5 so na istem mestu slišali ponovno hudo detonacijo ter ugotovili, da je eksplodiral drug peklenki stroj, ki je bil tempiran tako, da je moral eksplodirati davi ob 5. Pričakujoč, da so v bližini še drugi peklenki stroji, so oblastva pri pregledu terena našla četrti peklenki stroj, ki pa je bil tempiran za 6. uro. Stroj so takoj demontirali. Pri natančnem pregledu so oblastva dognala, da je bilo razstrelivo ovito v del bolgarskega pisma in kosček papirja tobačnega omota, ki je nosil naslov tobačne tvornice v Sofiji. Organizirani oddeli so zasledovali razbojnike tik do bolgarske meje. Potniki so nadaljevali pot v Sofijo z zakasnitvijo 2 in pol ure.

Tovorni vlak se iztiril

Belgrad, 22. novembra. (AA) Včeraj 21. t. m. ob 11 dopoldne je na progi Lajkovac—Čačak pri km 93.00 med Lackovico in Bogovadžami iztiril tovorni vlak št. 363 s 14 potniškimi in tovornimi vozovi s privatnimi pošiljkami, med temi je bilo 8 vozov natovorjenih z lesom. Lokomotiva in furgon sta se prevrnili, ostali vozovi pa so bili nekoliko poškodovani, ker so zadeli drug od drugega. Takoj po nesreči se je strojevodja stražnje lokomotive odpeljal do bližnje postaje Lackovica, da poroča pristojnemu oblastvu o nesreči. Dežurni uradnik postaje Lackovica je v dveh urah sestavil pomožni vlak, s katerim so krenili železniški zdravnik, šef postaje, inženir in pomožno osebo na kraj nesreče. Kmalu za tem je prispela tudi komisija iz Čačka, v kateri so bili šef službe in nje-

gov pomočnik in šef sekcije. Zaradi iztirjenja se je smrtno ponesrečil kurjač Dragomir Rakić iz Lajkovca. Težje sta poškodovana Nikola Damjanović iz Mladenovca in strojevodja Dimitrije Januško iz Lajkovca. Lažje poškodbe sta dobila zavorača Dušan Dragoljović iz Mladenovca in Božidar Cirić iz Molinovića, okraj Podgorski, pri Valjevu. Ranjeni razen Cirića so bili prepeljeni v valjevsko državno bolnico. Zaradi te nesreče je bil promet na tej progi prekinjen. Proga bo v najkrajšem času razčiščena. Na kraj nesreče je bila odposlana komisija, da dožene vzroke nesreče in oceni škodo. Zaenkrat je mogoče ugotoviti, da blago ne bo trpeło škode in da gre samo za škodo, ki je bila povzročena na voznih objektih.

Novi zakoni

Kralj podpisal in proglasil stečajni zakon, zakon o prisilni poravnavi izven stečaja in zakon o uveljavitvi stečajnega zakona

Belgrad, 22. novembra. (AA) Nj. Vel. kralj je danes na predlog ministra pravde in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta podpisal in proglasil stečajni zakon za kraljevino Jugoslavijo. Zakon ima 190 paragrafov in bo stopil v veljavo z dnem priobitve v »Službenih Novinah«, a dan obvezne moči bo določen s posebnim zakonom.

Belgrad, 22. novembra. (AA) Nj. Vel. kralj je danes na predlog ministra pravde in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o prisilni poravnavi izven stečaja. Zakon ima 175 paragrafov in stopi v veljavo z dnem priobitve v »Službenih Novinah«, dan, ko dobi

obvezno moč, pa bo določen s posebnim zakonom.

Belgrad, 22. novembra. (AA) Nj. Vel. kralj je danes na predlog ministra pravde in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta proglasil in podpisal zakon o uveljavitvi stečajnega zakona in zakona o prisilni poravnavi izven stečaja. Po določbah tega zakona dobila stečajni zakon za kraljevino Jugoslavijo in zakon o prisilni poravnavi izven stečaja obvezno moč za vso državo s 1. majem 1930. Sam zakon o uveljavitvi stečajnega zakona in zakona o prisilni poravnavi izven stečaja pa stopi v veljavo, ko bo priobitve v »Službenih Novinah«, obvezno moč pa dobi s 1. majem 1930.

Sprememba obč. zakona

Belgrad, 22. novembra. (AA) Nj. Vel. kralj je danes na predlog ministra notranjih del podpisal zakon o izpremembah zakona z dne 6. januarja 1929 o izpremembah zakona o občinskih in oblastnih samoupravah.

§ 1. Čl. 2 se izpremeni in slove: »Predsedniki in podpredsedniki (mestni načelniki in podnačelniki) občin mesta Belgrada, Zagreba in Ljubljane se postavljajo in odstavljajo s kraljevskim ukazom na predlog ministra notranjih del, ostali člani občinskih uprav pa s sklepom ministra notranjih zadev.«

§ 2. Čl. 4 se izpremeni in slove: »Pristojnost občinske uprave ostane tudi v bodoče kakor predvideva dosednji zakon (uredbe, statuti) o občinah, a število članov občinske uprave predpisuje minister notranjih zadev.«

Zdravniška zbornica v Ljubljani

Belgrad, 22. nov. (Tel. Slov.) Socijalno ministrstvo je izdalo razpis, ki se tiče zdravniške zbornice. V smislu razdelitve države na banovine, bo odslej na vsaj devet zdravniških zbornic, ki se bodo nahajale v središčih banovin. Poleg teh bo deseta zdravniška zbornica za okraj Belgrad, Zemun in Pančevo. Vsi zdravniki morajo biti člani zdravniških zbornic.

Odbora zdravniške zbornice v Ljubljani in Zagrebu hkrati z disciplinskim sodiščem, ostaneta še nadalje v funkciji, dokler jima ne preteče redna perijoda in to radi tega, ker so se meje sedanje dravske in savske banovine krile vsaj v splošnem s teritorijem prejšnjih zdravniških zbornic s sedežem v Ljubljani in Zagrebu.

Napredovanje solijskih pogajan

Sofija, 22. nov. AA. Bolgarska agencija poroča, da je bil po današnji seji jugoslovansko-bolgarske konference objavljen tale komunikat:

Na današnji seji pod predsedstvom g. Šaponiča sta obe delegaciji nadaljevali s proučevanjem načina likvidacije dvolastniških posestev. Dosežen je bil sporazum o definiciji pojma »dvolastniška posetva« in pojma »dvolastnik«. Da se omogoči potrebna klasifikacija, bodo seje odložene za dva dni.

Ljapčev o bolgarski
vojni odškodnini

Sofija, 22. novembra. (AA) Na včerajšnji seji sobranja je zahteval pred prehodom na dnevni red vodja demokratske stranke Malinov, naj se odpravi razprava o reparacijskem vprašanju, da bi mogla vlada podati parlamentu potrebna pojasnila, ker zanima to vprašanje vso bolgarsko javnost. Nato je vstal predsednik vlade Ljapčev in izjavil:

Glede reparacijskih dajatev Bolgarske obstojita dva načrta. Enega je izdelal odbor strokovnjakov v Parizu. Bolgarska vlada ga je ocenila za nesprejemljivega. Drugi predlog so stavili ministri Velike Britanije, Francije in Italije. Na ta predlog ni bilo moči takej odgovoriti, ker predvideva letne anuitete po 12 in pol milijonov zlatih frankov. Vlada je morala počakati na povratek ministrov Burova in Molova. Ljapčev je nato izjavil, da ni govora o prekinjenju pogajanj, ki se bodo nadaljevala. Svoj odgovor je sklenil z nado, da bodo pogajanja zaključena z ugodnimi rezultati, ki bodo vpoštevali sredstva, s katerimi razpolaga Bolgarska. — Sobranje je odobrilo odgovor predsednika vlade in prešlo na dnevni red.

Težave mandatorja Udržala

Praga, 22. nov. (Tel. »Slov.«) Počasni tempo pri sestavljanju nove češkoslovaške vlade povzroča splošno nervoznost. »Lidove Noviny« javljajo, da so češki agrarci danes zopet začeli direktna pogajanja z obema češkima socialističnima strankama in da bo Udržal, če se ta pogajanja razbijejo, vrnil svojo mislijo.

Praga, 22. novembra. (Tel. »Slov.«) Misesel, sestaviti vsenarodno češko koalicio, se pri sestavi nove češkoslovaške vlade še ni popolnoma opustila. Češki agrarci vztrajajo pri tem, da naj vsenarodna češka koalicio tvori vsaj temelj nove vlade. Češki socialni demokrati so za jutri sklicali svoje zaupnike v Prago, da odločijo, ali naj stranka pristane na tako vsenarodno koalicio. Med tem se zdi, da postaja odpor proti vsenarodni koalicii vedno večji. Govori se o tem, da bi v slučaju Udržalovega neuspeha dobil nalog za sestavo vlade socialni demokrat Hampl. Četudi ta ne bi uspel, bi bilo računati z uradniško plačo. Zdi se, da sili predsednik Masaryk na to, da bi se stvar odločila vsaj do srede prihodnjega tedna.

Hlinka želi priti v vlado

Praga, 22. nov. AA. Slovaška ljudska stranka si še nadalje prizadeva priti v novo vladno kombinacijo. Klub poslancev in senatorjev Hlinkove stranke je pustil v Pragi poslanca Labaja, da se pogaja s predsednikom ministrskega sveta Udržalom in ostalimi strankami večine. Klub je dal poslancu Labaju v to svrhu potrebna navodila. Odločitve o vstopu Hlinkove stranke v vlado še ni.

Milan Krešić umrl

Zagreb, 22. nov. (Tel. »Slov.«) Danes ob pol trinajstih je umrl v starosti 85 let Milan Krešić, generalni tajnik trgovske in obrtne zbornice v Zagrebu. Pokojni Krešić si je pridobil velike zasluge za zagrebško trgovsko zbornico in je ob priliki njene 50-letnice izdal obširen historijat.

Poslovni red kazenskih sodišč

Belgrad, 22. nov. AA. Minister pravde dr. Milan Srškić je podpisal uredbo o poslovnem redu za redna kazenska sodišča in uredbo o poslovnem redu za državna tožilstva.

Belgrajske vesti

Podpisan je zakon, s katerim se profesorji kmetijskih šol prevedejo po zakonu o srednjih šolah na plačo srednješolskih profesorjev.

Belgrad, 22. nov. AA. Minister poljedelstva dr. Oton Frangeš je postavil pri banski upravi dravske banovine za višjega poljedelškega pristava v 7-I g. Vilka Žagarja, prof. srednje poljedelske šole v Vukovu, doslej v 8-I.

Pozitivno delo ljubljanske oblasti

Delo gradbenega oddelka.

Med najvažnejše posle tega oddelka je spadala gradnja in vzdrževanje deželnih cest in mostov. V ljubljanski oblasti je dolžina deželnih in okrajnih cest prevzetih v upravo od Gradbene direkcije, znašala ob prevzemu 2700 km. Od države je pa prevzela v upravo ljubljanska oblast 65 km bivših državnih cest.

Ob času prevzema so se nahajale vse ceste v izredno slabem stanju. Glavni vzrok temu je bila ta, da država, ki je pobirala sicer deželne doklade, katere je uporabljal pred vojno deželni odbor kranjski za vzdrževanje cest, od leta 1921, počenši ni plačevala redno zakonitega dve tretjinskega prispevka za vzdrževanje cest, tako da znaša dolg države cestnim okrajnim odborom ob koncu leta 1927. nad 16.000.000 Din.

Od prejeta počenši se je število cestarjev tako zmanjšalo, da je bilo v začetku leta 1928, ko je oblastni odbor prevzel ceste v svojo upravo, zasadenih na vseh 2700 km le 182 cestarskih mest.

Plače cestarjev so bile tako neznatne, da ni bilo mogoče zahtevati od cestarjev, ki so upravljali cestne proge v dolžini preko 15 km, da bi vestno vršili svojo službo. Vseled pomanjkanja denarnih sredstev in prezadolžbe pa tudi cestni okrajni odbori s svojimi 400—500% dokladami niso mogli vzdrževati cest v dobrem stanju.

Oblastna samouprava je v teku svojega kratkega obstoja dosegla, da so vse deželne ceste v Sloveniji izdatno izboljšale. Za vzdrževanje cest se je izdalo v tem času kot dve tretjinski prispevek cestnim odborom nad 10.000.000 Din. Pri tem niso všteti prispevki, ki jih je kril cestni okrajni odbor s svojimi dokladami, oziroma z doprinosi za prekomerno uporabo cest. Tudi ti doprinosi so v nekaterih okrajih izdatni.

Število cestarjev se je zvišalo od 182 na 400 ter so se izboljšale plače tako, da je bilo mogoče od cestarjev zahtevati, da vestno vrše svojo službo. Ko se je izdeloval

novi cestni zakon,

je gradbeni oddelček mnogo pripomogel, da je bil ta boljši, kakor prejšnji. To je bilo mogoče doseči na ta način, da je imel gradbeni oddelček že v detajlu izdelan osnutek cestnega zakona, ko je prišel pri vrhovnem zakonodajstvu v razpravo ta zakon. Pripravljeni so tudi pravilniki, ki naj urede poslovanje cestnih odborov z ozirom na novi cestni zakon.

V kratki dobi obstoja oblastnega odbora so bile popravljene skoraj vse povsednejske poškodbe, povzročene na deželnih cestah s poplavi v letih 1924—1926.

Kaj se je zgradilo.

Popravljeni so poškodbe na Jezerski državni cesti, uničeni po povodnji leta 1926, za kar je bilo treba preko 600.000 Din. Popravljeni je cesta v seliški in poljanski dolini, cesta proti Zirem in proti Lučam. To je veljalo nad 800.000 Din.

Gradi se cesta Polhov gradec—Zalog. Stroški za to cesto, ki bo v najkrajšem času dogotovljena, bodo znašali približno 1.200.000 Din. Popravljeni je po povodnji uničena cesta Zeleniški—Petrovo brdo.

Oblastna samouprava pa ni le vzdrževala obstoječih cest, marveč je tudi gradila celo vrsto novih cest in mostov ter prelagala klanec na cestah.

Poleg zgoraj navedenih cest je dograjena in izročena prometu cesta Kostanjevica—Crneča vas v dolžini 7 km. gradbeni stroški bodo znašali okoli 1.000.000 Din. Kolavdirana je že cesta Markovec—Viševk. Dograjena je cesta Hinje—Smuka v dolžini 3,5 km. V zgradbi je preložitven klanec pri Ambrašu in klanec na cesti Vinica—Zilje. Izvršena je preložitven klanec pod gradom na Mirni, kakor tudi preložitven klanec na cesti Zbure—Zaboršt. Ze skoro dograjena je cesta iz Semice na kolo-dvor. Stroški za to cesto bodo znašali približno 700.000 Din.

V višnjegorskem okraju je že skoraj dograjena cesta od Višnje gore do Brezovega v dolžini 2300 m.

Prelagajo se klanec na cesti Impolca—Studenec in klanec pri Goleku v krškem okraju.

Dograjena je na Gorenjskem cesta Mlake—Tenetišče v dolžini 2265 m. V novomeškem okraju se je preložil klanec pri Ločni ter klanec v Soteski. Izvršila se je preložitven klanec na cesti Nemška vas—Poljane. Cesta Radohova vas—Selo je tudi zgrajena že preko 1 km. Popravljeni je cesta pri kraljevem dvoru na Bledu.

Zgrajeni mostovi.

V kratki dobi obstoja oblastne samouprave je bila zgrajena cela vrsta mostov. Največji od teh je most v Skofji Loki, ki bo v kratkem dograjena in bodo znašali stroški preko 650.000 Din. Prometu je bil izročen most čez Psto v Mostah pri Kamniku, ki je veljal 200.000 Din. V Bohinju se je zgradil preko potoka Jereke v Bitnjah nov železobetonski most. Na cesti Markovec—Viševk sta dva mostova; eden od teh ima razpetja 22 m. Oba sta že dograjena. Na cesti Mlake—Tenetišče se nahaja most z razpetjem 13,00 m. Napravljen je nov lesen most na betonskih stebrih čez Krko pri Smihelu in čez Krko pri Zagradu. V velikolaškem okraju se je zgradil most čez Robec v Robu. Napravljen je nov železobetonski most čez Kušanov kanal v Notranjih gorah. Na cesti Zagorje—Medija se zgradi nov železobetonski most v razpetju 10 m.

Poleg teh mostov je izvršil gradbeni oddelček tudi normalne za mostove do 4,5 m razpetja in so na podlagi teh normalni dogradili cestni okrajni odbori Ribnica dva mostova, Ljubljana okolica en most, Kranj en most, Laško sedem mostov. Izdelanih je bila tudi cela vrsta načrtov za občinske mostove, ki so se zgradili s prispevkom oblastne samouprave.

K vsem navedenim cestnim in mostnim zgradbam na deželnih cestah je prispevala oblastna samouprava 50%, ostalih 50% pa okrajni cestni odbori.

Cesta Skofja Loka—kolodvor, ki je bila že tako uničena, da je bil po njej promet skoraj nemogoč, je bila tako popravljena in zvaljana, da je sedaj sigurno najlepša cesta v banovini. V najkrajšem času bo tudi končano valjanje na cesti Rak—Cerknica.

Za poprave raznih občinskih cest in mostov je bilo dovoljenih podpor občinam preko 500.000 dinarjev.

Hidrotehnični oddelček

pri gradbenem oddelku je napravil celo vrsto načrtov za razne vodovode ter vršil nadzorstvo pri zgradbi vodovodov. Tako je v celoti bilo izdelanih pri tem oddelku 14 načrtov za vodovode, od katerih se pet vodovodov in sicer vodovod v vasi Gor. Jezero, vodovod v Višnji gori, vodovod v Radovljici, vodovod v Goricanah ter vodovod v Ponovljah že grade. Za razne vodovode in vodno prekrbo je pa izdala oblastna samouprava iz svojih sredstev podpor v znesku preko 302.000 Din.

Priprave „Heimwehra“ za državljansko vojno

Odkritja „Arbeiter Zeitung“ — Voditelji „Heimwehra“ pri jugoslovanskem in francoskem poslaniku

Dunaj, 22. nov. (Tel. Slov.) Oficialni heimwehrovski list »Die Freiheit« poroča, da so voditelji Heimwehra radi protiheimwehrovske kampanje v inozemstvu smatrali za potrebno, stopiti v stike z inozemskimi diplomatskimi zastopstvi na Dunaju. Tako je štajerski voditelj dr. Priemer pred par dnevi imel daljši razgovor z jugoslovanskim poslanikom, poveljnik Heimwehra dr. Steidle pa s francoskim poslanikom. Vodstvo Heimwehra smatra sedaj, da bodo posebno oficialni jugoslovanski krogi dobili drugo sliko o položaju v Avstriji.

Dunaj, 22. nov. (Tel. Slov.) »Arb. Zeitung« objavlja danes senzacionalno tajno listino Heimwehra, ki govori o načrtu za zasedbo Innsbrucka, ter pravi list, da jamči za pristnost listine. Slični načrti obstojajo tudi za vse druge važne kraje, posebno za Dunaj. Listina pravi: Vse formacije, ki odhajajo na zbirališče, morajo vzeti s seboj strojnico. V mnogih občinah bi bilo kristno, pred pohodom v Innsbruck zajeti več talcev iz nasprotniških taborov, da se s tem prepreči nameravano požiganje itd. Vsak Heimwehrovec dobi prehrano za dva dni. Vsak oddelček ima dve do štiri rovnice, dva do štiri lo-milice in eno težko kovaško kladivo. V navodilih za ulični boj se navaja: Ulični boj se vrši vedno na kratko daljavo in se konča večinoma z bojem mož proti možu. Nasprotnika je treba spretno zvesti v zasede (z navideznim umikom itd.) V obrambi je treba ulice zapreti z barikadami, pred katerimi je treba postaviti razne ovire. Če je računati z daljšim trajanjem, obrambe in če ulica ni betonirana, je treba izkopati strelske jame. Vsa nadstropja bližnjih hiš na obeh straneh ulice morajo zasesti dobri strelci, po možnosti na strehah, ter priporočila, streljati iz kletnih oken pred barikado. Strojnice se morajo postaviti tako, da zadevajo nasprotnika. V strani. Rezerve ne smejo biti preveč daleč zadaj. Proti oklopnim avtomobilom se je treba braniti s tem da se mečejo proti njim kunje, polite z bencinom in petrolejem in s tem, da se nasujejo črepinje steklenic in cvetličnih loncev. Ti predpisi, izdelani za državljansko vojno, jasno kažejo, kako se je stvar razvila pod vodstvom majorja Pabsta. K sreči pa je nevarna cona v Avstriji že prekoračena in optimizem. Še o tve vlade se opira na zaupanje meščanskih strank in

nedvomno določeno zakonitih policijskih čet. Tirolsko vodstvo Heimwehra imenuje ta dokument »rafinirano požaredbo«.

Heimwehrovci

ne popuščajo

Dunaj, 22. nov. (Tel. Slov.) Heimwehrovci so izdali objavo, kjer izjavljajo, da ni res, da hoče zvezni kancelar dr. Schober kompromisnim potom uveljaviti svoje ustavne načrte. Dalje izjavljajo: Če socialni demokrati uvidevajo resnost položaja in če so voljni, sprejeti ustavni načrt brez protiuslug, so Heimwehrovci s tem zadovoljni. Če pa socialni demokrati tega znaka časa ne razumejo, bo zvezni kancelar dr. Schober že vedel, kaj ima storiti.

Heimwehr in Habsburžani

Dunaj, 22. nov. (Tel. Slov.) Kolikor je bilo verovati trditvam italijanskega tiska, ki je ob priliki jugoslovanskega pisanja zoper Heimwehr enodušno trdil, da ne obstoja na Dunaju nikakava habsburška akcija, dokazuje najbolj Heimwehrov organ »Herrzog«, ki je danes prinesel vest, da je glavno vodstvo cesarju zveste stranke, v kateri so verjetno tudi frankovski emigrantje, poslalo jugoslovanskemu dunajskemu poslaniku pismeno spomenico polno protestov in zmerjanja na račun Jugoslavije. V spomenici se ščiti habsburški dom, ki kot dinastija vendar ne obstoja. Ta vest dokazuje upravičenost trditve večine avstrijskega tiska, da na Dunaju obstoja skupina, ki hoče restavrirati habsburški dom, da je potrebno delati proti tem ostankom iz preteklosti, ki ogrožajo red in mir v srednji Evropi.

V tej zadevi je prinesel »Wiener Sonn. u. Montag Zeitung« karakterističen članek, v katerem pravi med drugim: Nerazumljivi in depilirani so napadi na poedine člane diplomatskega zbora, ki živijo na Dunaju. Če se trdi, da se Jugoslavija vmešava v notranje razmere Avstrije, moramo posebno naglasiti, da je ravno jugoslovanski poslanik ob vsaki priliki izražal svojo toplo simpatijo za Avstrijo in izjavil željo, da avstrijska vlada in avstrijske stranke uspejo zakonitim potom rešiti vsa ustavna in druga notranja politična vprašanja. Schober ima prijateljske zveze z vsemi zunanjimi predstavniki, ki toplo želijo politično sanacijo Avstrije. Ne more se torej dovolj glasno naglašati, da se druge države ne vmešavajo v naše razmere.

Zarota proti boljševikom

Ukrajina si želi svobode — Sovjetski konzul streljal na demonstrante — Stroge odredbe za diplomatske uradnike

Moskva, 22. nov. (Tel. Slov.) V Ukrajini je GPU aretirala mnoge voditelje in člane organizacije, ki se imenuje »Zveza za osvoboditev Ukrajine«. S to zvezo je bila v stikih tudi razpuščena organizacija »Zveza ukrajinske mladine«. Delovanje teh organizacij datira iz časa, ko je obstojala še ukrajinska narodna vlada. Tema organizacijama se očita, da sta pripravljali teroristične akte proti sovjetskemu uradnikom in da sta imeli zveze z inozemskimi vohunskimi uradi. Razen tega sta po zatirjanju GPU delovali za vzpostavitev meščanskega režima in za zvezo Ukrajine z neko tujo državo, pri čemer je mislila Poljska. Kot posebno obdolženi voditelji se imenujejo: član ukrajinske akademije znanosti profesor Eremov, dalje neki bivši minister in voditelj socialistične-federalistične stranke, sedanj glavnik ukrajinske cerkve Čehovski, ki je bil prej ministrski predsednik pod imenom Jura, ter bivši zunanji minister Milkovski.

Varšava, 22. nov. (Tel. Slov.) Radi zadnjih številnih aretacij v Ukrajini in radi komunistične propagande v vzhodni Galiciji in Voliniji so ukrajinski nacionalisti v Lvovu priredili velike protisovjetske demonstracije.

Zasedanje Sveta Društva narodov bo preloženo

Ženeva, 22. nov. (Tel. Slov.) Italijanski zunanji minister Grandi je poslal glavnemu tajniku Društva narodov Drummondu brzojavko, kjer opozarja na neskladnosti, ki bi se utegnile zgoditi, če bi se zasedanje Sveta Društva narodov vršilo ob istem času, ko se začne zasedanje pomorske konference. Grandi navaja v brzojavki: »Ker se zdi, da se datum 20. januarja ne more več spremeniti, in ker jaz ne bi rad zamudil zasedanja Sveta Društva narodov, bi Vam bil zelo hvaležen, če bi hoteli proučiti možnosti, da se zasedanje Sveta

Pred ruskim konzulatom se je zbralo več sto ukrajinskih studentov in gimnazijcev, ki so razbili vse šipe. Ko so demonstranti poskušali vdreti v plojpe, je sovjetski konzul Lapczynski večkrat ustrelil z revolverjem. Močne policijske čete peš in na konjih so razpršile demonstrante, od katerih je bilo mnogo aretiranih. Tudi pred raznimi ukrajinskimi zavodi v mestu je prišlo do spopadov med demonstranti in policijo, pri katerih je bilo v oseh ranjenih in 20 demonstrantov aretiranih.

Moskva, 22. nov. (Tel. Slov.) V zvezi z vedno ponavljajočim se begom sovjetskih uradnikov v inozemstvo na način, kakor je to storil pariški poslanik Besedovski, je izdala sovjetska vlada dekret, po katerem je vse državljane sovjetske unije, ki so zaposleni na uradnih sovjetskih mestih v inozemstvu, če se branijo, vrniti se v Rusijo, smatrat za izdajalce delavskega razreda ter se stavijo izven vseh zakonov. To pomeni konfiskacijo vsega njihovega premoženja, in če jih sovjetske oblasti dosežejo, se ustrelijo v 24 urah. Dekret ima veljavnost tudi za nazaj. Imena dotičnikov, ki se jih dekret tiče, se sporočijo vsem organom GPU.

Clemenceau umira

Pariz, 22. novembra. (Tel. Slov.) Stanje Clemenceaua je zvečer postalo nadvse resno. Pojavilo se je akutno zastupljanje sečnih organov. Zdravniki se na vse načine trudijo, da bi bolniku dali še zadnjo pomoč, toda brez uspeha. Računati je vsako uro s tem, da bolnik umre. Skoro ni verjetno, da bo bolnik doživel jutrišnji dan. Poslanec Mandell je zvečer ob 9 še enkrat obiskal svojega bivšega velikega šefa. Clemenceau od časa do časa zgublja zavest. Če se zbudi, je videti, da le z naj-večjim trdom spozna svoje sorodnike. Popoldne je zaužil komaj par kapljice mleka.

*

Georges Clemenceau je bil rojen leta 1841. v Mouilleron-en-Pareds v Vendéeji ter je preživel svojo mladost na gradu svojega očeta »Chateau de l'Anbray«. V Parizu je študiral medicino in bil v zadnjih letih cesarskega režima večkrat zaprt. Končno je pobežal v Ameriko in oženil z Američanko, ki mu je rodila troje otrok.

Po padcu cesarskega režima se je Clemenceau vrnil v Pariz in se takoj zopet vrgel v politiko. Postal je poslanec in si leta 1885, ko je po francoskem porazu v Tonkinu vrgel Ferryjevo vlado, zaslužil naslov »Tigrac«. Bil je zapleten v panamski škandal, obenem se je ločil od svoje žene, kar je bilo njegovemu ugledu zelo v kvar. Stopil je v ozadje.

Na politično pozornost se je vrnil, ko je za-vihral cerkvenopolični boj. Bil je goreč pristaš proticerkvenega bloka in je ustanovil lista »Le Bloc« in »L'Aurore«. Ko je prišel v senat je postal umerjenjši. V zunanji politiki je zastopal nacionalistično stališče in bil velik prijatelj Anglije in osebni prijatelj Edvarda VII. Leta 1906. je bil prvič imenovan za ministrskega predsednika. Izvedel je zakon o ločitvi, a tudi nekaj socialnih prenosov, med drugimi zavarovanje za starost. Leta 1909. je njegov kabinet padel, nakar je odpoval v Južno Ameriko. Pri predsedniških volitvah leta 1912. je nastopal kot nasprotnik Poincaréjeve kandidature. Potem je ustanovil list »L'Homme libre«, ki ga je začela svetovne vojne prekrstil v »L'Homme en chaîne« (Mož v verigah). Bil je najodločnejši pristaš boja do zmage. Leta 1917. je bil imenovan za ministrskega predsednika. Kot predsednik Vrhovnega sveta je vodil mirovna pogajanja v Versaillesu, St. Germainu in Neuillyu. Po volitvah leta 1920, ko je postal predsednik republike Deschanel, predsednik kabineta pa Millerand, se je končevalno umaknil iz političnega, pa tudi iz družabnega življenja in živel sam zase v svoji Vendéeji v mali hišici ob morju.

Od sveta se je poslovil s knjigo »Demosthenes«, ki je izšla leta 1925. Pisal je tudi svoje spomine, ki pa imajo iziti šele po njegovi smrti.

Nova zmaga Tardieuja

Pariz, 22. nov. AA. Na zahtevo predsednika francoske vlade Tardieuja je bila zavr-njena razprava o interpelaciji poslanca Franklin Bouillona o saarskem vprašanju s 93 glasovi večine. — Briand je postavil vprašanje zaupnice.

Konservativci proti Rusiji

London, 22. novembra. (Tel. Slov.) Na današnji seji konservativne stranke je bila sklenjena ostra resolucija proti obnovi diplomatskih odnošajev z Rusijo.

Spopadi med komunisti in socialisti

Bukarešta, 22. nov. (Tel. Slov.) V tovarni vžigalce v Temešvaru je prišlo večerj do krvavih spopadov med socialističnimi in komunističnimi delavci. Komunisti so namreč vršili svojo agitacijo, socialni demokrati pa so jih pri tem ovirali. Prišlo je do hudega pretepa s palicami in noži. Na obeh straneh je bilo ranjenih mnogo delavcev in delavk. Morala je priti močna policijska četa z 12 policijskimi psi, da je napravila red, kar se ji je posrečilo z veliko težavo. Aretiranih je bilo 15 delavcev.

Bruhanje vulkana

Pariz, 22. nov. (Tel. Slov.) Vulkan Mont Pele na otoku Martinique-u je v zadnjem času ponovno bruhal. Včeraj je začel zopet delovati z vso silo. Vsi znaki kažejo, da se je bati enake katastrofe, kakor leta 1904., ko je poginilo na tisoče ljudi. Oblasti so odredile vse potrebno, da spravijo prebivalstvo na varno.

Proti artilerijskim častnikom

Hendaie, 22. nov. AA. V 2 do 3 dneh bo v Madridu izdan dekret, s katerim bodo vsi artilerijski oficirji postavljeni na razpoloženje. Kasneje bodo oficirji dodeljeni ostalim vrstam orožja.

Kuga v Grčiji

Atene, 22. nov. AA. Po poročilu iz Pirgasa v pokrajini Ilija se tamošnje prebivalstvo izse-ljuje iz strahu pred kugo. Po poročilu oblastev je bilo včeraj 8 novih primerov, od teh so bili trije smrtni. Oblastva so storila vse potrebne priukrepe proti tej strašni bolezni.

Mine v solunskem pristanišču

Solun, 22. nov. AA. Kapetan ladje »Konordos« je zapustil predvčerajšnjim solunsko pristanišče in opazil v bližini Epanomije ogromno mino, ki je plula na površini vod. Kapetan je o tem takoj obvestil kapetana solunskega pristanišča, ki je s svoje strani vprašil ministrstvo mornarice, da poskrbi za odstranitev te mine. Medtem pa je mino opazila ladja »Aja Zoni«. Kapetan te ladje je poslal dva mornarja z majhnim čolnom k mini, da so jo privezali na vrv, nakar jo je njegova ladja potegnila v solunsko pristanišče. Mina je bila kasleje po-peljena v Baščinjarju. Nedavno tega so na istem mestu opazili enako veliko mino, kar predstavlja veliko nevarnost za ladje, ki plovejo iz solunskega pristanišča.

Odsek za visoke stavbe

je izvršil adaptacijo oblastne palače v Knafljevi ulici. Stroški za preureditev te palače znašajo okoli 1.500.000 Din.

Auerspergora palača, v kateri se nahaja gradbeni oddelček, je popolnoma prenovljena. Stroški za to preureditev so znašali preko 700.000 Din.

V opernem gledališču v Ljubljani je bila izvršena nova instalacija elektrike na odru. Ta instalacija z vsemi izvršenimi popravili je veljala preko 1.200.000 Din.

V umobolnici na Studencu se je zgradila kapelica in stanovanje za sestre. Stroški za te zgradbe in preureditve v bližini so znašali preko 1.500.000 Din.

V splošni bolnici ljubljanski, ki je bila tudi zelo zanemarjena, v ženski bolnici in v oblastnem

vzgojevališču so se izvršile različne adaptacije in poprave. Za popravo fasade in za popravo prostorov v deželnem dvorcu se je porabilo skoraj 200.000 dinarjev.

V bolnici v Brežicah se je zgradila stanovanjska hiša za sestre in za uslužbence ter so znašali vsi stroški s popravili v bolnici preko 1.500.000 dinarjev.

Grad Mala Loka se je spremenil v gospodinj-sko šolo ter so adaptacije znašale preko 300.000 dinarjev.

V Ponovičah se preurejajo hlevi, na kmetijskih šoli na Grmu se grade novi moderni svinjaki. Na Golniku se preureja sanatorij.

Vse te zgradbe je vršil gradbeni oddelček poleg ostalih rednih administrativnih poslov.